

**ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ КОМУНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ**

СХВАЛЕНО

Протокол засідання науково-методичної
ради Тернопільського ОКІППО
від 5 вересня 2025 р. № 5

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Тернопільського ОКІППО
Олександр ПЕТРОВСЬКИЙ
5 вересня 2025 року

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ**

**„РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ
КЕРІВНИКІВ (ДИРЕКТОРІВ) ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ
ОСВІТИ”**

Тернопіль - 2025

Розробники програми	Соболяк Л.Є., методист, в.о. завідувача відділу освітнього адміністрування Тернопільського ОКППО
Найменування програми	Розвиток професійних компетентностей керівників (директорів) закладів загальної середньої освіти
Цільова група	Керівники (директори) закладів загальної середньої освіти
Мета програми	Професійний розвиток керівників (директорів) закладів загальної середньої освіти відповідно до державної політики в галузі освіти, удосконалення загальних і професійних компетентностей керівників (директорів) закладів загальної середньої освіти, необхідних для ефективного управління закладом загальної середньої освіти, організації освітньої діяльності відповідно до Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти "Нова українська школа", схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. №988-р.
Напрямок програми	Розвиток загальних і професійних компетентностей відповідно до професійного стандарту „Керівник (директор) закладу загальної середньої освіти”, затвердженого наказом Міністерства розвитку економіки України від 17 вересня 2021 р. №568-21, та Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. №800 (зі змінами)
Обсяг програми	30 годин (1 кредит ЄКТС)
Форма підвищення кваліфікації	Очна, змішана, дистанційна з використанням дистанційних технологій в синхронному або асинхронному режимах
Перелік компетентностей, що формуватимуться	1.Формування та розвиток загальних компетентностей: ЗК.01 громадянська, ЗК. 02 соціальна, ЗК.04 когнітивна. 2. Формування та розвиток професійних компетентностей керівника ЗЗСО на виконання трудових функцій: A1 нормативно-правова (A1.1, A1.2, A1.3), A2 стратегічного управління закладом освіти (A2.4, A2.5, A2.6), A3 стратегічного управління персоналом (A3.3), B1 забезпечення якості освіти та функціонування внутрішньої системи забезпечення якості (B1.1); B1лідерська (B1.2, B1.3), B2 емоційно-етична (B2.3), B3 педагогічного, соціального та мережевого партнерства (B3,1, B3.4); Г1 здоров'язбережувальна (Г1.1, Г1.2, Г1.3, Г1.6), Г2 інклюзивна (Г2.1, Г2.2) , Г3 проєктувальна (Г3.1); Д1 інноваційна (Д1.1), Д2 здатність до навчання впродовж життя (Д2.1, Д2.2), Д3 інформаційно-цифрова (Д3.1, Д3.2, Д3.3).
Основні завдання програми	-забезпечити розвиток ціннісного ставлення керівників (директорів) закладів освіти до управлінської діяльності в умовах соціальних та освітніх змін; - поглибити й розширити обсяг знань керівників (директорів) закладів загальної середньої освіти з теорії і практики сучасного освітнього менеджменту, що забезпечує якісні зміни в організації освітньої діяльності та створює передумови для інноваційних перетворень у сучасній шкільній системі; - удосконалити вміння керівників із ефективного управління закладом загальної середньої освіти відповідно до основних напрямів державної політики, її європейського вектора розвитку; - забезпечити розвиток загальних і професійних компетентностей керівників (директорів) закладів загальної середньої освіти;

	- активізувати розвиток значущих професійних якостей керівників закладів загальної середньої освіти, їх мотивацію до професійного самовдосконалення.
Строки виконання програми	2026 рік
Графік освітнього процесу	Відповідно до плану-графіка підвищення кваліфікації керівних і педагогічних кадрів області
Кадрове забезпечення програми	Бабовал Н.Р., доцент, в.о. завідувача кафедри менеджменту і методології освіти, кандидат економічних наук; Брик Р.С., доцент кафедри менеджменту і методології освіти, кандидат педагогічних наук, доцент; Вітенко І.М., заступник директора з науково-методичної роботи та міжнародного співробітництва, кандидат географічних наук; Гайда В.Я., викладач кафедри змісту і методик викладання навчальних предметів, доктор філософії; Жизномірська О.Я., доцент кафедри педагогіки, психології та інклюзивної освіти, кандидат психологічних наук; Кавецький В.Є., доцент, в.о. завідувача кафедри педагогіки, психології та інклюзивної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент; Когут О.І., заступник директора з науково-педагогічної, навчальної роботи та ІКТ, кандидат філологічних наук, доцент; Колодійчук О.Я., доцент, в.о. завідувача кафедри змісту і методик викладання навчальних предметів, кандидат педагогічних наук; Олексюк О.Р., доцент кафедри змісту і методик викладання навчальних предметів, кандидат педагогічних наук; Петровський О.М., директор, кандидат історичних наук, доцент; Смук Н.Р., методист, в.о. завідувача відділу підвищення кваліфікації керівних і педагогічних кадрів; Соболяк Л.Є., методист, в.о. завідувача відділу освітнього адміністрування; Шайнюк Ю.Ч., заступник директора з питань зовнішнього оцінювання та моніторингу якості освіти
Додаткові послуги	Можливість проживання у гуртожитку
Місце виконання програми	вул. В. Громницького, 1, м. Тернопіль / (за місцем роботи)
Вартість/ безоплатність надання освітньої послуги	Освітні послуги для слухачів курсів надаються безоплатно / за кошти фізичних та / або юридичних осіб, з інших джерел, не заборонених законодавством; вартість встановлюється на основі затвердженого кошторису
Мінімальна та максимальна кількість осіб в групі	Відповідно до норм, визначених Статутом інституту
Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації	Свідоцтво про підвищення кваліфікації
Очікувані результати навчання	Знання: нормативно-правових основ, законодавчих актів у сфері освіти; сучасних підходів та методик організації освітнього процесу в НУШ; концептуальних і методичних особливостей різних видів оцінювання; визначальних характеристик освітнього середовища; способів підтримки вчителя на різних етапах професійного розвитку. Уміння: організовувати управлінську та педагогічну діяльність на засадах новітніх підходів, саморозвитку та впровадження нових форм роботи; застосовувати цифрові інструменти, компетентнісний підхід, інтеграцію

	STEM-технологій в освітній процес; розвивати критичне мислення, медіаграмотність, навички фасилітації, ефективної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами; уживати превентивні заходи щодо булінгу; створювати безбар'єрний психологічно-безпечний освітній простір. Диспозиції (цінності, ставлення): ціннісне ставлення керівників (директорів) закладів освіти до управлінської діяльності в умовах соціальних та освітніх змін, готовність до реалізації сучасних цілей освіти, формування духовних цінностей, патріотизму, національної свідомості та здорового способу життя, партнерської взаємодії, здійснювати освітній процес на засадах Концепції Нової української школи.
Забезпечення розміщення освітньої програми на сайті	https://ippo.edu.te.ua/teaching/pidvishhennya-kvalifikacii/osvitni-programi-2026

Навчально-тематичний план підвищення кваліфікації
(форма навчання – очна)

Назва модуля	Зміст навчального модуля	Індекси компетентностей, що розвиваються	К-сть годин				
			Аудиторні	Практичні	Самостійні	Контрольні заходи	Разом
Модуль 1	Психологія та педагогіка інклюзивного освітнього процесу	A1, B2, B3, Г1, Г.2	4				4
	Тема 1.1. Булінг і мобінг в освітньому середовищі: правові, психологічні та управлінські аспекти	ЗК.01, ЗК.02, A1.1, B2.3, B3.1, Г1.1, Г1.6	2				2
	Тема 1.2. Готовність педагогів до роботи з дітьми з ООП в умовах воєнного стану	B3.4, Г.2.1, Г.2.2	2				2
Модуль 2	Управлінська діяльність керівників (директорів) закладів загальної середньої освіти	A1, A2, A3, Б1, В1, Г1, Г3, Д1, Д2, Д3	16	2			18
	Тема 2.1. Формування нормативно-правової компетентності керівників закладів освіти	A1.1, A1.2, A1.3	2				2
	Тема 2.2. Педагог у ситуації змін: компетентності, ресурси, підтримка	A3.3, Д2.1, Д2.2	2				2
	Тема 2.3. Проектування інтегрованого навчального середовища в STEM-освіті	ЗК.04, A2.3, Г1.6, Д3.2	2				2
	Тема 2.4. Аспекти управлінських дій з організації освітнього процесу в	A1.1, A1.2,		2			2

	закладі загальної середньої освіти	Б1.1					
	Тема 2.5. Створення умов для розвитку критичного мислення в закладах освіти	В1.2, В1.3, Д3.1	2				2
	Тема 2.6. Громадянська компетентність та інформаційна стійкість в епоху дезінформації	В3.1 В3.2 Д3.1 Г1.6	2				2
	Тема 2.7. Енергоефективність як складова екологічної та соціальної компетентностей учасників освітнього процесу	А2.4, А2.5, А2.6, В1.2, Г1.1, Г1.2, Г3.1, Д1.1	2				2
	Тема 2.8. STEM для Smart - здоров'я: управлінські рішення	А1.1, В1.2, Г1.1, Г1.6, Д3.1	2				2
	Тема 2.9. Практичні інструменти генеративного штучного інтелекту для створення електронних освітніх ресурсів: дидактичні та методичні аспекти	Г1.6, Д3.1, Д3.3	2				2
Модуль 3	Контрольно-аналітичний					2	2
	Круглий стіл „Прагнемо, розвиваємося, досягаємо: шляхи підвищення якості освіти у закладі загальної середньої освіти”					2	2
Модуль 4	Варіативний складник		2	4			6
Разом годин за Освітньою програмою			22	6		2	30

Навчально-тематичний план підвищення кваліфікації
(форма навчання – дистанційна)

Назва модуля	Зміст навчального модуля	Індекси компетентностей, що розвиваються	К-сть годин				
			Аудиторні	Практичні	Самостійні	Контрольні заходи	Разом
Модуль 1	Психологія та педагогіка інклюзивного освітнього процесу	А1, В2, В3, Г1, Г2	4				4
	Тема 1.1. Булінг і мобінг в освітньому середовищі: правові, психологічні та управлінські аспекти	ЗК.01, ЗК.02, А1.1, В2.3, В3.1, Г1.1, Г1.6	2				2
	Тема 1.2. Готовність педагогів до	В3.4,	2				2

	роботи з дітьми з ООП в умовах воєнного стану	Г.2.1, Г.2.2					
Модуль 2	Управлінська діяльність керівників (директорів) закладів загальної середньої освіти	A1,A2, A3, B1, B1, Г1, Г3, Д1, Д3	12	2	4		18
	Тема 2.1. Формування нормативно-правової компетентності керівників закладів освіти	A1.1, A1.2, A1.3	2				2
	Тема 2.2. Педагог у ситуації змін: компетентності, ресурси, підтримка	A3.3, Д2.1, Д2.2	2				2
	Тема 2.3. Проектування інтегрованого навчального середовища в STEM-освіті	ЗК.04, A2.3, Г1.6, Д3.2			2		2
	Тема 2.4. Аспекти управлінських дій з організації освітнього процесу в закладі загальної середньої освіти	A1.1, A1.2, B1.1		2			
	Тема 2.5. Створення умов для розвитку критичного мислення в закладах освіти	B1.2, B1.3, Д3.1			2		
	Тема 2.6. Громадянська компетентність та інформаційна стійкість в епоху дезінформації	B3.1 B3.2 Д3.1 Г1.6	2				2
	Тема 2.7. Енергоефективність як складова екологічної та соціальної компетентностей учасників освітнього процесу	A2.4, A2.5, A2.6, B1.2, Г1.1, Г1.2, Г3.1, Д1.1	2				2
	Тема 2.8. STEM для Smart - здоров'я: управлінські рішення	A1.1, B1.2, Г1.1, Г1.6, Д3.1	2				2
	Тема 2.9. Практичні інструменти генеративного штучного інтелекту для створення електронних освітніх ресурсів: дидактичні та методичні аспекти	Г1.6, Д3.1, Д3.3	2				2
Модуль 3	Контрольно-аналітичний					2	2
	Круглий стіл „Прагнемо, розвиваємося, досягаємо: шляхи підвищення якості освіти у закладі загальної середньої освіти”					2	2
Модуль 4	Варіативний складник			2	4		6
Разом годин за Освітньою програмою			16	4	8	2	30

Модуль 1. Психологія та педагогіка інклюзивного освітнього процесу

Тема 1.1. Булінг і мобінг в освітньому середовищі: правові, психологічні та управлінські аспекти

Актуальність проблеми булінгу як одного з ключових викликів сучасного освітнього середовища. Психологічні аспекти проблеми, які розкривають причини, форми прояву, ознаки булінгу, їхній вплив на емоційний стан дітей і дорослих. Правові та управлінські аспекти протидії булінгу в закладах освіти, повноваження та відповідальність учасників освітнього процесу відповідно до чинного законодавства України. Мобінг як окреме явище в освітньому середовищі, його основні форми прояву, механізми захисту прав потерпілих та питання правової відповідальності.

Ефективні практики, кейси та інструменти профілактики булінгу і мобінгу, спрямовані на формування культури взаємоповаги, партнерської взаємодії. Матеріал може бути використаний керівниками закладів освіти, педагогічними працівниками, практичними психологами у створенні безпечного освітнього середовища.

Тема 1.2. Готовність педагогів до роботи з дітьми з ООП в умовах воєнного стану

Інклюзивна культура педагога. Профіль вчителів інклюзивних закладів опрацьований Європейським агентством з особливих потреб та інклюзивної освіти. Психолого-педагогічні, організаційні та нормативно-правові засади інклюзивної освіти в кризових і надзвичайних ситуаціях.

Бар'єри, що перешкоджають успішному налаштуванню педагогів на роботу в інклюзивному середовищі. Компоненти готовності педагога до роботи з здобувачами освіти з ООП в умовах війни: аксіологічний, емоційно-мотиваційний, когнітивний, вольовий, операційно-компетентнісний, комунікативний, рефлексивний.

Ефективні педагогічні стратегії інклюзивної освіти. Міждисциплінарна взаємодія з фахівцями психолого-педагогічного супроводу. Прийоми і методи підтримки учнів з ООП з різними нозологіями. Матеріал може бути використаний педагогами, методистами та керівниками закладів освіти при роботі в інклюзивному середовищі.

Модуль 2. Управлінська діяльність керівників (директорів) закладів загальної середньої освіти

Тема 2.1. Формування нормативно-правової компетентності керівників закладів освіти

Формування нормативно-правової компетентності керівників закладів освіти в умовах модернізації освітньої системи та постійних змін у законодавчому полі.

Сутність і структура нормативно-правової компетентності як складової професійної компетентності керівника. Роль нормативно-правової компетентності у забезпеченні ефективного управління закладом освіти. Нормативно-правові акти що регламентують діяльність керівників закладів освіти, типові правові ризики управлінської діяльності та шляхи їх запобігання.

Застосування норми освітнього, трудового та адміністративного права в управлінській практиці, прийняття правомірних управлінських рішень та забезпечення

дотримання прав учасників освітнього процесу.

Лекція спрямована на підвищення рівня правової культури та професійної відповідальності керівників закладів освіти.

Тема 2.2. Педагог у ситуації змін: компетентності, ресурси, підтримка

Освітні зміни як постійна реальність: реформа НУШ, цифровізація, інклюзія, воєнний контекст, соціальна нестабільність.

Особливості професійної діяльності педагога в умовах сучасних освітніх трансформацій, зумовлених реформуванням системи освіти, упровадженням компетентнісного підходу та нових педагогічних практик. Ключові компетентності педагога в ситуації змін.

Необхідність адаптивності та безперервного професійного розвитку. Внутрішні ресурси педагога: професійна мотивація та ціннісні орієнтири, відчуття професійної місії та значущості праці, самооцінка, впевненість у власних силах, психологічна та професійна стійкість (резильєнтність), здатність до рефлексії та самопідтримки. Зовнішні ресурси професійного розвитку: система підвищення кваліфікації та неформальна освіта, професійні спільноти, педагогічні мережі, методичні об'єднання, вебінари, цифрові інструменти.

Професійна супервізія: простір для аналізу складних ситуацій та емоційного розвантаження.

Тема 2.3. Проєктування інтегрованого навчального середовища в STEM-освіті

Сутність інтегрованого навчання як ключового механізму реалізації STEM-освіти в сучасній школі. Проблема фрагментарності знань у традиційному предметному навчанні та необхідність міждисциплінарної інтеграції як умови формування цілісного STEM-мислення учнів. Поняття STEM-освіти, інтегрованого навчання та види інтеграції в освітньому процесі. Роль інтеграції у формуванні STEM-компетентностей, зміні ролей учителя й учня.

Моделі інтегрованого навчання: інтегрованого уроку, STEM-проєкту, інтегрованих модулів і тематичних тижнів. Узгодженість інтегрованого навчання з ідеями Нової української школи та його значення для професійного розвитку вчителя. Матеріал може бути використаний педагогами, методистами та керівниками закладів освіти для впровадження STEM-підходу в освітню практику.

Тема 2.4. Аспекти управлінських дій з організації освітнього процесу в закладі загальної середньої освіти

Управлінські дії в закладі загальної середньої освіти, спрямовані на реалізацію державної політики, забезпечення якості освітнього процесу, створення безпечного середовища та розвиток професійного потенціалу педагогів. Ключові аспекти, які охоплюють стратегічне планування, нормування, організацію навчання, моніторинг якості, кадрове забезпечення та взаємодію з учасниками освітнього процесу.

Ефективність управління ЗЗСО: здатність керівника поєднувати адміністративні функції з лідерством, оперативне реагування на виклики воєнного стану, забезпечення неперервності навчання за будь-яких умов. Здійснення управління на основі колегіальності (педагогічна рада) та законодавчої бази.

Тема 2.5. Створення умов для розвитку критичного мислення в закладах освіти

Критичне мислення як важлива компетенція особистості. Системні умови для розвитку критичного мислення учасників освітнього процесу. Властивості, структурні елементи, етапи процесу критичного мислення. Основні напрями організації роботи з розвитку критичного мислення в закладі освіти.

Управлінська роль керівника закладу освіти щодо упровадження практичних методик і технік розвитку критичного мислення в освітньому процесі. Ефективні педагогічні стратегії, інструменти активного навчання та механізми їх системного впровадження на рівні закладу освіти. Матеріал може бути використаний керівниками закладів освіти при створенні організаційних умов для розвитку критичного мислення в учасників освітнього процесу.

Тема 2.6. Громадянська компетентність та інформаційна стійкість в епоху дезінформації

Громадянська компетентність у сучасній освіті трактується як інтегрована здатність особистості діяти відповідально в демократичному суспільстві, критично оцінювати соціальні процеси та інформаційні повідомлення, усвідомлювати власну культурну й національну ідентичність.

Інформаційна стійкість — це сформована здатність особи або спільноти протидіяти маніпулятивному інформаційному впливу шляхом критичного мислення, медіаграмотності та ціннісної саморегуляції.

Масове поширення цифрових технологій, соціальних мереж і можливість миттєвого обміну повідомленнями суттєво ускладнило процес розрізнення достовірної інформації та дезінформації. У сучасному інформаційному середовищі громадянська компетентність неможлива без здатності критично працювати з інформацією, критично її осмислювати, усвідомлювати.

Тема 2.7. Енергоефективність як складова екологічної та соціальної компетентностей учасників освітнього процесу

Енергоефективність як складова екологічної та соціальної компетентностей учасників освітнього процесу в умовах сучасних суспільних викликів; важливий напрям управлінської діяльності закладу освіти. Формування енергоощадної поведінки як чинник зменшення негативного впливу на довкілля, оптимізації використання ресурсів закладу освіти та підвищення соціального добробуту. Взаємозв'язок між енергоспоживанням, екологічними наслідками та якістю життя громади, зокрема в контексті прийняття управлінських рішень на рівні закладу освіти. Соціальний вимір енергоефективності в аспекті соціальної справедливості, енергетичної безпеки та колективної відповідальності педагогів.

Роль закладу освіти як освітнього та управлінського середовища у формуванні енергоефективної культури й ціннісних орієнтацій учасників освітнього процесу. Освітні практики, STEM-підходи та проєктна діяльність, спрямовані на розвиток практичних навичок ощадливого використання енергоресурсів, удосконалення управлінських механізмів впровадження енергоефективних рішень у закладі освіти.

Інтерактивні та практичні завдання для слухачів курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників і керівників закладів загальної середньої освіти.

Матеріал має прикладну спрямованість і може бути використаний у професійному розвитку педагогів, управлінській діяльності керівників та роботі закладів освіти.

Тема 2.8. STEM для Smart - здоров'я: управлінські рішення

Сутність STEM-підходу як ключового управлінського інструменту формування системи Smart-здоров'я в сучасному закладі освіти. Проблема подолання фрагментарності здоров'язбережувальних заходів та необхідність створення цілісної екосистеми, що об'єднує цифрові технології, природничі науки та інженерні рішення для забезпечення благополуччя учасників освітнього процесу. Поняття Smart-здоров'я в контексті цифровізації освіти та стратегічного планування розвитку закладу.

Управлінські рішення щодо впровадження STEM-ініціатив, оптимізації ресурсів, управління ризиками та оцінювання результативності. Роль керівника у створенні безпечного, інноваційного та стійкого освітнього середовища, орієнтованого на благополуччя учнів і педагогічних працівників.

Тема 2.9. Практичні інструменти генеративного штучного інтелекту для створення електронних освітніх ресурсів: дидактичні та методичні аспекти

Поняття генеративного штучного інтелекту — різновиду штучного інтелекту, здатного створювати новий освітній контент, зокрема тексти, візуальні матеріали та програмний код. Можливості, переваги та виклики створення електронних освітніх ресурсів.

Використання спеціалізованих сервісів Chalkie.ai, Worksheets.ai, Padlet TA для створення інтерактивних робочих аркушів, а також NotebookLM для роботи з навчальними матеріалами, аналізу джерел інформації, систематизації даних та підтримки аналітичної діяльності педагога. Порівняння платформ Gemini та ChatGPT, що розглядаються як приклади генеративного штучного інтелекту, який функціонує на основі розмовних запитів і забезпечує інтерактивну взаємодію з користувачем. Створення Gem-ботів (персоналізованих помічників у середовищі Gemini), які дають змогу налаштовувати сценарії роботи з освітнім контентом.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Нормативно-правові документи

1. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII (зі змін. і допов.).
2. Про повну загальну середню освіту : Закон України від 16.01.2020 № 463-IX (зі змін. і допов.).
3. Концепція Нової української школи : схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 груд. 2016 р. № 988-р. Київ, 2016. 40 с.
4. Професійний стандарт „Керівник (директор) закладу загальної середньої освіти”: наказ Міністерства освіти і науки України № 568-21 від 17.09.2021.
5. Професійний стандарт „Вчитель закладу загальної середньої освіти”:

затверджено наказом Міністерства освіти і науки України № 1225 від 29.08.2024.

6. Про затвердження Положення про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти : Наказ Міністерства освіти і науки України № 1669 від 26.12.2017 р. Верховна Рада України: Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0100-18>.

7. Про затвердження Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти : Наказ Міністерства охорони здоров'я України № 2205 від 25.09.2020 р. Дата оновлення: 20.02.2025. Верховна Рада України: Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1111-20>.

8. Про охорону праці : Закон України від 14.10.1992 р. № 2694-XII. Дата оновлення: 12.09.2025. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 49. ст. 668. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2694-12>.

9. Стратегія громадської безпеки та цивільного захисту України : Указ Президента України від 29.06.2021 р. (номер указу у відкритих джерелах). URL: <https://mvs.gov.ua/ministry/normativna-baza-mvs/proekti-normativnix-aktiv/strategiya-gromadskoyi-bezpeki-ta-civilnogo-zaxistu-ukrayini-zatverdzeno-vid-29062021>.

10. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання та протидії мобінгу (цькуванню): Закон України від 16.11.2022 Документ 2759-IX, чинний, поточна редакція: <https://surl.li/pgrorbt>

11. Кодекс України про адміністративні правопорушення. Документ 80731-X, чинний, поточна редакція – Визнання конституційними окремих положень від 11.12.2025, підстава-v007p710-25 URL: <https://surl.li/nzfilw>

12. Про схвалення Концепції розвитку природничо-математичної освіти (STEM-освіти) : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 05 серп. 2020 р. № 960-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/960-2020-p>.

13. Бобровський М.В., Горбачов С.І., Заплотинська О.О., Ліннік О.О. Абетка для директора. Рекомендації до побудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладі загальної середньої освіти. – 2-е видання, перероб. і доп.-Київ, Державна служба якості освіти України, 2021-350 с.

14. Інструктивно-методичні рекомендації щодо запровадження та використання технологій штучного інтелекту в закладах загальної середньої освіти <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/news/2024/05/21/Instruktyvno.metodychni.rekomendatsiyi.shchodo.SHI.v.ZZSO-22.05.2024.pdf>

Основна література

1. Безпалько О. Соціально-психологічна готовність педагогів до інклюзивної освіти: теорія і практика. Освітологічний дискурс. 2022. №2. С. 43–50.

2. Биков В. Ю., Спірін О. М., Пінчук О. П. Проблеми та перспективи сучасної цифрової трансформації освіти. Науково-практична конференція «Цифрова трансформація освіти». Київ, 2024. С. 5–12.

3. Васютіна Т. М., Себало Л. І. Освітнє середовище закладу освіти як чинник розвитку критичного мислення педагогів. Освітньо-науковий простір. 2023. № 5. С. 28–36.

4. Гайда В.Я. Інноваційні засоби реалізації STEM-навчання. Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. 2024. №215. С.127-131.
5. Головка Д.Ю. Штучний інтелект у діяльності педагога закладу професійної (професійно-технічної) освіти: навчально-методичний посібник. Біла Церква: БІНПО ДЗВО „УМО” НАПН України, 2024. 73 с.
6. Готовність педагогів до роботи з дітьми з ООП в умовах війни та повоєнний час: навчально-методичний посібник. К., 2025. 194 с.
7. Грінченко Р. В., Орленко О. М. Енергоефективність в Україні: стан та перспективи покращення. Науковий вісник Одеського національного економічного університету : Збірник наукових праць №1-2 (314-315), 2024. С. 117–125. URL: [http://n-visnik.oneu.edu.ua/collections/2024/314-315/pdf/NV_ONEU_1-2_2024_\(on-line\).pdf#page=117](http://n-visnik.oneu.edu.ua/collections/2024/314-315/pdf/NV_ONEU_1-2_2024_(on-line).pdf#page=117).
8. Донець Н. Stem-освіта – вітчизняний досвід впровадження. Наукові записки. 2024. № 212. С. 154–160.
9. Демченко І. Формування психологічної готовності педагогів до інклюзивного навчання. Педагогічна освіта: теорія і практика. 2020. №28. С. 54–61.
10. Енергоефективність у школах: готові посібники для вчителів. 2025. URL: <https://nus.org.ua/2025/07/25/energoefektyvnist-u-shkolah-gotovi-posibnyky-dlya-vchyteliv/>.
11. Загальна середня освіта України в умовах воєнного стану та відбудови: упроваджуємо новий зміст освіти : метод. порадник / за заг. ред. О. М. Топузова. Київ : Національна академія педагогічних наук України, 2025. 198 с.
12. Кавецький В. Є. Особливості підготовки педагогів до реалізації завдань інклюзивної освіти в умовах нових суспільних викликів. Освітній процес сьогодення: досягнення, виклики, перспективи : збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Тернопіль, 25 квітня 2025 року) / Редколегія: О. М. Петровський, І. М. Вітенко, О. І. Когут, О. Я. Колодійчук, Г. Р. Корицька, О. Р. Олексюк, Ю. М. Починок, В. Я. Гайда, І. І. Подлесна. Тернопіль, 2025. С. 19-22.
13. Карабін О. Теоретико-методологічні засади розвитку критичного мислення як управлінського завдання в освіті. Молодь і ринок. 2024. № 6. С. 45–52.
14. Краснянський М. Ю. Енергозбереження: навчальний посібник. К.: Видавничий дім «Кондор», 2020. 136 с. URL: https://library.kpi.kharkov.ua/files/new_postupleniya/enerkr.pdf.
15. Лукіна Т. О. Управління якістю загальної середньої освіти: Навчально-методичний посібник. Київ.: Педагогічна думка, 2020.-230 с.: Ознайомитись можна на сайті [Інституту педагогіки НАПН України](#).
16. Марущак О. В., Терещенко Р. М., Мельник В. А. Інтеграція STEAM-технологій у професійну підготовку майбутніх учителів технологій: виклики та шляхи вирішення. Сучасні тенденції підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технології. 2024. Вип. 7. С. 30–34.
17. Матвійчук Ю. Ю. STEM-освіта як інструмент реалізації інтегрованого

вивчення природничо-математичних дисциплін. Теорія та методика навчання та виховання. 2021. № 50. С. 123–135.

18. Морзе Н. В., Гладун М. А. Модель STEM-центру як осередку інноваційного навчання. Інформаційні технології і засоби навчання. 2022. Т. 88, № 2. С. 1–18.

19. Методичні рекомендації з формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти (2020): Спільна розробка МОН та ДСЯО, що є дорожньою картою для директорів шкіл.

20. Мін'юст пояснює, що таке мобінг на роботі та як розпізнати цькування і захистити свої права. URL: <https://surl.li/dvejqn>

21. Навчальний посібник до вивчення курсу «Виклики енергоефективності: співпраця України з ЄС» для студентів спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», 101 «Екологія», 192 «Будівництво та цивільна інженерія» другого рівня вищої освіти. – Полтава: НУ «Полтавська політехніка ім. Ю. Кондратюка», 2020. 257 с. URL:

<https://reposit.nupp.edu.ua/bitstream/PoltNTU/10931/1/navchalnii-posibnik-vikliki-energoefektivnosti-2020.pdf>.

22. Ніколаєску І. О., Соловей Ю. О. Роль керівника закладу освіти у формуванні культури критичного мислення педагогічного колективу. Імідж сучасного педагога. 2025. № 5 (224). С. 21–26.

23. Олійник В. В. Правове забезпечення управління освітою. Київ : Освіта України, 2014. 284 с.

24. Патрік С. Менеджмент у системі освіти: стратегічне прийняття рішень та управління змінами : навч. посіб. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2023. 240 с.

25. План дій з цифрової освіти (2021–2027): Переосмислення освіти та навчання для цифрової епохи. Європейська Комісія. URL:

<https://education.ec.europa.eu/uk/focus-topics/digital-education/action-plan>.

26. Педагогічна освіта: теорія і практика : зб. наук. праць. Вип. 38. Кам'янець-Подільський : Міленіум, 2025. 356 с.

27. Пометун О. І. Пометун О. І. Критичне мислення як ключова компетентність Нової української школи. Директор школи, ліцею, гімназії. 2020. № 6. С. 9–15.

28. STEM Education Strategy: Research and Management Trends. OECD Education Working Papers. 2024. № 312. URL: <https://www.oecd-ilibrary.org/education>.

29. Управління закладом освіти: Підручник для здобувачів другого рівня вищої освіти педагогічних університетів / С. Г. Немченко, В. В. Крижко, О. С. Боднар, В. В. Радул, О. М. Старокожко, Ю. І. Кондратенко. 2-е вид. перероб. і допов. Бердянськ: БДПУ, 2022. 506 с. Доступно на [ePrints ZU](https://eprints.zu.edu.ua/).

30. Учительський апгрейд: самооцінювання професійної діяльності: збірник діагностичних матеріалів / Ю. Борисенко, О. Венгловська, Г.Гладкова, І. Новик, О. Стягунова, О.Федоренко; за заг.ред. І.Новик. Київ: УІРО, 2024. 102 с.

31. Філософські аспекти інформаційної війни: правда, маніпуляція та критичне мислення. /Рина В. Дятлова, Тетяна В. Кондратюк-Антонова, Іван М. Цихуляк – <file:///C:/Users/user/Downloads/epg7.7.pdf>

32. Штучний інтелект-асистент сучасного вчителя: навч. посіб. /[Світлана Доценко, Вікторія Ворожбіт-Горбатюк, Тетяна Собченко, Марина Корнієнко].-Х. : Вид-во „Ранок”, 2025.-176с.- (Серія „Освіта сьогодення”)/

33. Як боротися з насильством і булінгом у закладах освіти: рекомендації освітнього омбудсмена. URL: <https://surl.li/zhzooz>

34. Як має працювати комісія з розгляду випадку булінгу в закладі освіти. URL: <https://surl.li/zdvzqy>

Перелік тем (варіативний складник)

1. Академічна доброчесність як складова академічної культури учасників освітнього процесу.
2. Сучасні підходи формування мотивації та організації пізнавальної діяльності учнів.
3. Ефективні освітні інструменти в професійній діяльності сучасного педагога.
4. Життєстійкість педагога в умовах освітнього середовища як соціальна необхідність і складова безпеки життєдіяльності.
5. Етичні аспекти використання технологій штучного інтелекту в освітньому процесі: академічна доброчесність, авторське право, медіаграмотність і цифрова гігієна.
6. Інтегративні освітні практики як засіб підвищення ефективності навчання.
7. Інтегроване навчання як ключовий механізм реалізації STEM-освіти.
8. НМТ: особливості та організація проведення у 2026 році.
9. Учительський апгрейд: самооцінювання професійної діяльності.
10. Управління якістю освітньої діяльності у закладі загальної середньої освіти.
11. Стратегічне управління розвитком закладу освіти.
12. Мотивація професійної діяльності вчителя як запорука ефективного навчання учнів.
13. Забезпечення партнерської взаємодії учасників освітнього процесу.
14. Комунікація, довіра, співпраця в освітньому процесі: партнерська взаємодія крізь призму 4К.
15. Формування психологічної компетентності педагога в сучасних умовах.
16. Ключові аспекти організації охорони праці в закладі загальної середньої освіти.